

Продовження наступу Урядом на трудові права працівників

Урядові пропозиції щодо зміни трудового законодавства, в т.ч. і з питань оплати праці, внесені до Верховної Ради України під Новий рік, викликали шквал негативних відгуків як від профспілкових фахівців та експертного середовища, так і суспільства в цілому. Зазначені ініціативи порушують не тільки національне законодавство, а й міжнародні зобов'язання України.

І поки профспілки протестували проти таких антинародних змін та відстоювали свою позицію на засіданнях Уряду та профільного Комітету Верховної Ради, 13 січня 2020 року Уряд вносить до Парламенту черговий транш «реформаторських законопроектів», в яких дублюються антиконституційні зарплатні норми законопроекту «Про працю», мотивуючи це «благими» намірами зростання прожиткового мінімуму (законопроекти за реєстр. № 2720 та № 2721, тексти розміщено 16.01.2020).

Передумовами зростання прожиткового мінімуму визначають його відв'язку від адміністративних зборів та штрафів, а також, мимохідь, відв'язують від прожиткового мінімуму і мінімальну заробітну плату та мінімальні посадові оклади.

Зокрема, законопроектом № 2720 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення передумов для підвищення прожиткового мінімуму» пропонується:

- ♦ **ліквідувати заборону встановлювати мінімальну зарплату нижчою за прожитковий мінімум для працездатних осіб** (пункти 1 та 13 проекту), що порушує низку норм національного законодавства (зокрема ст. 22, 43, 48 Конституції України, ст. 17 ЗУ «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії») та міжнародних зобов'язань України, зокрема Угоду про асоціацію Україна-ЄС, та **загрожує** продовженням практики встановлення розміру мінімальної заробітної плати нижче за фактичний прожитковий мінімум для працездатних осіб та її замороженням в умовах постійного дефіциту державного бюджету;

- ♦ **скасувати існуючі гарантії** щодо визначення **розміру мінімального посадового окладу** (тарифної ставки) працівників **бюджетної сфери**. При цьому, мінімальний посадовий оклад для працівників небюджетної сфери пропонується встановлювати у розмірі не меншому за 50 відсотків мінімальної заробітної плати.

Запровадження двох підходів для встановлення мінімальних посадових окладів для працівників бюджетної та небюджетної галузей **призведе до порушення норм** національного законодавства (зокрема ст. 24 Конституції України, Кодексу законів про працю України, Закону України «Про оплату праці») та низки міжнародних зобов'язань України **щодо заборони будь-якої дискримінації у сфері праці**, зокрема права на рівну оплату за рівну працю.

Крім того, відсутність критеріїв щодо визначення розмірів мінімальних посадових окладів працівників бюджетної сфери генеруватиме виникнення складностей при складанні бюджетних запитів на наступний рік;

- ♦ змінами до ст. 61 та Прикінцевих положень Закону України «Про освіту» (п. 43 проекту закону) та до ст. 51 Закону України «Про державну службу» (п. 39 проекту закону) **знизити мінімальні посадові оклади**

працівників цих сфер, що загрожує падінням рівня заробітної плати педагогічних та науково-педагогічних працівників, державних службовців.

Законопроектом № 2721 «Про внесення зміни до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо створення передумов для підвищення прожиткового мінімуму» пропонується внести зміни до Прикінцевих положень Бюджетного кодексу України щодо затвердження у законі про Державний бюджет України за поданням Кабінету Міністрів України **мінімального розміру посадового окладу:**

- для працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери;
- для працівників державних органів, органів прокуратури, суддів;
- для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу

з урахуванням наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів.

Таке нововведення в умовах дефіциту державного та місцевих бюджетів **загрожує зниженням розміру мінімального посадового окладу** та встановленням різних окладів для різних категорій працівників, а відтак зростанням необґрунтованої диференціації в оплаті праці в бюджетній сфері.

Зазначаємо, що СПО об'єднань профспілок надсилав Уряду свої зауваження до згаданих законопроектів ще 4 грудня 2019 року і Уряд дослухався до профспілкової вимоги щодо неприпустимості застосування диференційованого підходу до визначення розміру штрафів та грошових стягнень в залежності від середньомісячного доходу винної особи за рік. В **законопроекті № 2720** змінено базу для встановлення штрафної ставки з 0,3 % середньомісячного доходу винної особи за рік на 2 % розрахункової одиниці, встановленої законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

Однак, зауваження з питань оплати праці залишились неврахованими.

Департамент з питань бюджету та оплати праці